

Näyttelykäsikirjoituksen esipuhe

Karjalaisen Osakunnan 100-vuotisjuhlanäyttely jakaantuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa käsitellään osakunnan ja maakunnan välistä vuorovaikutusta ja maakunnan yleistä historiaa ja toisessa osakunnan toimintaa Helsingissä.

Näyttely lähtee liikkeelle 1800-luvun puolelta, Savo-karjalaisen Osakunnan ajoilta. Tuolloin osakunnassa vaikuttivat lukuisat tunnetut karelianistit (**Eero Järnefelt**, **Juhani Aho**, **Minna Canth** sekä **Akseli Gallén-Kallela**). Pohjois-Karjalan museon nykyisestä näyttelystä (Kareliaanit Karjalan kylillä) pääsee mukavasti tämän siirtymäteeman kautta osakuntateemaan.

Ensimmäisessä näyttelyosiossa käsitellään osakunnan ja maakunnan välistä vuorovaikutusta eri vuosikymmenillä ja eri teemojen kautta. 1900-luvun alun kansainvalistustoiminta oli merkittävä panos maakunnan kehitykseen aikana ennen lakia yleisestä oppivelvollisuudesta. Osakuntalaiset kartoittivat kotimaakuntansa sivistysoloja ja mm. pitivät yllä kouluja, lukutupia ja kiertäviä kirjastoja.

Kansanvalistustyön huippukauden kanssa samaan aikaan viriää osakuntalaisten keskuudessa osallistuminen jääkäriliikkeeseen. Tiliä tehdään myös menneeseen - Akateeminen Karjala Seura –osiossa käydään läpi osakunnan osuutta seuran toiminnassa. Tarkoitus on käsitellä myös Suomen sotien merkitystä osakuntatoiminnalle sekä sodan jälkeisen ajan osakuntatoimintaa (mm. siirtokarjalaiset ja siirtokarjalaisten lapset osakuntalaisina, karjalaisuuden ja osakunnan merkitys identiteetille).

Osakunta on aina pitänyt kiinteitä yhteyksiä kanta-alueensa, joka on käsittää tällä hetkellä pääpiirteissään Pohjois-Karjalan maakunnan. Kansanvalistuksesta siirryttiin tulevana vuosikymmeninä kotiseututoimintaan – vuorossa olivat mm. paikannimi- ja sukunimiluetteloiden keruu, haastattelut ja esineiden keruu maakunnan museoihin (Outokummun museon ja Pohjois-Karjalan museon kokoelmat). Näyttelyssä esitellään omana osionaan museoesineistön keräämistä ja valikoitua esineistöä. Nykyiseenkin osakuntaperinteeseen kuuluvat kesäretket, joita tehtiin jo 1900-luvun alussa mm. silloisen Suomen rajojen sisäpuolelle sijainneelle Valamon luostarisaaarelle. Viime vuosikymmeninä osakuntalaiset ovat tehneet maakuntatutkimuksia, joissa on käsitelty mm. ympäristöasioita ja monen aktiiviosakuntalaisen unelmaa, paluumuuttoa. Maakuntatoiminnan ‘sivutuotteena’ ja yhtenä tavoitteena on ollut kotimaakuntaansa kiinteitä suhteita ylläpitävä aktiivinen osakuntalainen.

Maakunnasta tulevien opiskelijoiden parissa osakunta on ollut ‘koti keskellä kaupunkia’ koko olemassaolonsa ajan. Sen merkitys opiskelijoiden sosiaaliselle elämälle kokousten, kerhojen ja perinteisten juhlien kautta on suuri. Omasta tai naapuriosakunnasta monet ovat löytäneet oman elämänkumppaninsa ja mm. päässeet tutustumaan muiden osakuntien väkeen sekä kotimaassa, että ulkomaisten ystävyysosakuntien vieraana Virossa tai Ruotsissa.

Osakunta on tukenut ja tukee jäseniään rahallisesti erilaisten stipendien muodossa ja tarjoamalla jäsenilleen edullisia opiskelija-asuntoja. Vallilan ja Patolan asunnot ovat tulleet tutuiksi osakuntasukupolville toisensa jälkeen – tarkoituksena onkin rakentaa museolle autenttinen opiskelija-asunto nurkkaus vuodelta 1995. Tärkeä osa osakuntien historiaa ja nykypäivää ovat vuosikymmenien varrella perinteiseksi tulleet juhlat sekä tunnukset, joita myös esitellään näyttelyssä omana osionaan.

Englannissa 7.3 2004

Anu Heikkilä (anu.heikkila@helsinki.fi)

PS. Näyttelykäsikirjoituksen sisällysluettelo on alla. Mikäli haluat kommentoida koko käsikirjoitusta, lähetän sen mielelläni sähköisessä muodossa. Valitettavasti sivunumerot eivät näy tässä dokumentissa, mutta käsikirjoitus on tällä hetkellä n. 25 sivua pitkä.

Helsingin yliopiston Karjalainen Osakunta 100 vuotta Näyttelykäsikirjoituksen sisällysluettelo

Taustaa

Yleistä Karjalaisesta Osakunnasta ja osakuntalaitoksesta

1. Osakunta ja maakunta

Osakunta ja karelianismi
Kansanvalistustyö ja lukunurkkaukset
Osakunta ja Pohjois-Karjalan museo
Karjalainen Osakunta ja jääkäriliike
Osakunta ja Akateeminen Karjala Seura
Osakunnan 1930-luku ja inspehtori Onni Okkonen
Osakunta sodassa 1939-1945
Vanhan kanta-alueen menetys ja siirtokarjalaiset
Karjalaisen Osakunnan 1950-luku
Karjalaisen Osakunnan 1960-luku
Karjalaisen Osakunnan 1970-luku
Karjalaisen Osakunnan maakuntatoiminta

2. Osakuntaelämää Helsingissä

Osakunnan tunnukset ja merkit
Yliopisto ja osakunnat
Osakunta ja opinnot
Karjalaisen osakunnan tarjoamat opintososiaaliset edut
Opiskelijoiden asumisolot, yleistä
Osakunnan ulkomaansuhteet
Osakuntakulttuuria ja kerhoja
Osakunnat ja akateeminen juhlaperinne
Lähteet